

Opinie: Gepensioneerden van nu en straks lopen 134 miljard mis

Dat de pensioenuitkeringen al jaren niet worden gecorrigeerd voor inflatie is het gevolg van een door De Nederlandsche Bank en overheid gehanteerde zeer voorzichtige rekenrente. Dat een nieuw pensioenstelsel, zoals DNB-toezichtdirecteur Else Bos suggereert, deze problemen oplost voor oude én nieuwe gepensioneerden, is een drogredenering, betoogt Cees Grimbergen.

Cees Grimbergen 4 juli 2022, 12:00

De Satelliet, de toren van De Nederlandse Bank (DNB). ©ANP

Nederlandse ouderen liepen de afgelopen jaren samen 55,5 miljard euro mis aan pensioengeld. Het is de niet uitgekeerde compensatie voor gestegen prijzen van 2008 tot en met 2021. De inflatie was in die periode in totaal 26,7 procent, maar bijna alle

pensioenen bleven op nul staan. Sommige pensioenfondsen verlaagden de pensioenen zelfs.

De Nederlandsche Bank (DNB) en de overheid voerden in 2007 strenge rekenregels in voor de berekening van de pensioenen; die werkten ook door in de pensioenopbouw voor werkenden. Werknemers in loondienst bouwden in diezelfde periode 78,7 miljard euro minder pensioenrecht op dan wanneer de inflatie wél was gecompenseerd. Deze enorme schat – opgeteld 134 miljard euro – zit in de pensioenfondskassen.

Even een witregel voor uw, mogelijke, verbazing. Dan leg ik maar meteen uit dat de simpele mantra ‘ouderen eten de pensioenen van jongeren op’ niet klopt. Jongeren die verzuchten dat ‘als wij eenmaal 68 jaar zijn, er niks meer in de pensioenpot zit’, zijn niet op de hoogte van de pensioenrijkdom. En niet van het pensioenstelsel. Wat geen verwijt is, gezien de gecreëerde extreme complexiteit.

Ingewikkeld

In de (ook al) ingewikkelde bijdrage van DNB-toezichtdirecteur Else Bos ([O&D, 30 juni](#)) worden al deze cijfers niet genoemd. De Nederlandsche Bank en Bos houden niet van heldere communicatie. Als makers van de sinds 2013 jaren lopende tv-documentaireserie *Zwarte Zwanen* onderzochten wij de openbare statistieken van het CBS en DNB en presenteerden bovengenoemde rekensommen. De reactie van DNB? ‘Zo’n berekening vormt een parallelle werkelijkheid, omdat simpelweg niet aan de voorwaarden voor indexatie is voldaan.’

Vorige week, in de 8ste aflevering van *Zwarte Zwanen*, noemde Arjen Siegmann, oud-DNB-onderzoeker en klokkenluider, de destijds door de De Nederlandsche Bank bedachte rekenrente een ‘grote denkfout’. Met deze ‘risicovrije rekenrente’ kijken de pensioenfondsen namelijk niet naar het werkelijk behaalde rendement. Door die supervoorzichtige aanpak stopten de pensioenfondsen met indexeren. Begin 2008 bedroeg het pensioenkapitaal 683 miljard euro. Inmiddels is dat 1.700 miljard euro.

Als documentairemakers zijn wij inmiddels gewend aan ontwijkende redeneringen van de pensioenindustrie, die het juridisch eigendom van andermans geld heeft. Else Bos is een pensioenbobo en onderdeel van de financiële biotoop die het goed met zichzelf heeft getroffen en een hekel heeft aan kritische vragen. Met andermans geld speelt ‘de sector’, zoals ze zichzelf typeren, mooi weer. Jaren geleden zou ik zo’n zin nooit hebben opgeschreven. Nu doe ik het zonder aarzeling. Ik leerde als journalist in negen documentaires de mechanismen in de pensioenwereld kennen.

Politieke moed

Else Bos oppert in haar stuk niet een snelle aanpassing van de bestaande pensioenwet op het punt van de rekenrente. Ze jubelt dat straks het nieuwe pensioenstelsel de oplossing is. En ze suggereert dat deze nieuwe ‘Wet Toekomst Pensioenen’ indexeren mogelijk maakt. Opvallend genoeg verzuimen ook de regeringspartijen, en even zo

goed PvdA en GroenLinks, om de 'grote denkfout' van de rekenrente te corrigeren en een 'inhaalindexatie' over de laatste veertien jaar toe te staan. Voor zowel gepensioneerden als werkenden.

Wanneer toont politiek Den Haag op dit punt eens moed?

Mede door intensief lobbywerk van de pensioensector focussen de Tweede en Eerste Kamer zich nu op de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen (WTP) die dit najaar snel moet worden behandeld. In de pensioensector dansen ze op de tafels. Als de wet erdoor is, krijgen duizenden actuarissen, econometristen en andere pensioenprofessionals voor jaren werk. De invoering van de WTP gaat minimaal 1 miljard euro kosten, opgebracht door de pensioenpremiebetalers.

Chantagestrategie

DNB-bestuurder Bos wil dat 'de sector' nu met de uitvoering van de nieuwe Pensioenwet begint. 'Wacht niet tot de wetgeving klaar is', zei ze al in 2021 schaamteloos op pensioencongressen. Terwijl er nog geen wet is. De pensioenbranche doet alles om die nieuwe pensioenwet erdoor te krijgen. Zo werden afgelopen weken razendsnel enkele voorzichtigheidsregels versoepeld, wat leidde tot de aankondiging van, zij het piepkleine, pensioenverhogingen bij pensioenfondsen ABP, PFZW en PME.

Maar er schuilt een addertje onder het gras: alleen fondsen die plechtig beloven die nieuwe – dus nog niet aangenomen – pensioenwet (WTP) te zullen uitvoeren, mogen de kleine pensioenverhoging toepassen. Hiervoor werd zelfs een Algemene Maatregel van Bestuur uit de kast getrokken, op 7 juni ondertekend door de koning. Het is een niet eerder door de overheid en 'de sector' toegepaste chantagestrategie: jullie krijgen je piepkleine pensioenverhoging alleen als je een aanstaande wet steunt.

En de uitvoerbaarheid van die nieuwe pensioenwet? Dat wordt een bureaucratische en administratieve spaghetti, waarmee vergeleken de regelgeving en organisatie rond de kinderopvang-, huur- en zorgtoeslagen overzichtelijke macaroni is.